

TOPLANTI NO: 21

YÖNETİŞİM TOPLANTILARI

YER : Ramada Suit Otel
TARİH : 04.06.2025
GÜNDEM : İnşaat Yasakları Uygulama ve Denetim İşleyişi
TEMSİLCİ : Pelin SEVEN AKSU

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ RAPORU

Yaz sezonunda özellikle sahil şeridi, turistik bölgeler, ana ulaşım aksları ve merkez mahallelerde gerçekleşen inşaat faaliyetleri; gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı, toz ve atık sorunu, kamusal alanların işgali ve yaşam güvenliği gibi birçok alanda telafisi güç sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü'nün 25.04.2025 tarihli ve 2025/3 sayılı genelgesi ile turizm sezonu içerisinde 15 Mayıs – 15 Ekim tarihleri arasında turistik bölgelerde ağır nakliyat, hafriyat ve harçlı inşaat faaliyetlerine yönelik “*inşaat yasağı*” uygulaması yürürlüğe konulmuştur.

İlçemizde de uygulanmakta olan inşaat yasağı; özellikle sahil bandı, Davutlar ve Güzelçamlı gibi yazlık yoğunluk taşıyan mahalleler ile kent merkezindeki konut ve ticaret bölgelerini kapsamakta, ruhsatlı ya da ruhsatsız tüm inşaa faaliyetlerini içermektedir. Yasak kapsamındaki bölgelerde, ağır iş makineleri kullanımı, gürültülü yapım işleri, beton dökümü ve hafriyat çalışmaları başta olmak üzere halk sağlığını ve çevreyi etkileyen tüm işlemlerin geçici olarak durdurulması öngörülmektedir. Uygulanan inşaat yasakları, yalnızca bir teknik düzenleme ya da idari karar olmanın ötesinde, yalnızca uygulamaya dönük bir müdahale olarak değil, aynı zamanda kentleşme politikalarının turizm, çevre ve toplumsal yaşamla dengeli biçimde yeniden kurgulanması kent sağlığı, çevre güvenliği ve toplumsal huzurun sürdürülebilirliği açısından da değerlendirilmesi gereken bir konudur.

SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Yaz sezonunda artan turizm yoğunluğu ile eşzamanlı yürütülen inşaat faaliyetleri, özellikle sahil bandı, merkez mahalleler ve yazlık bölgelerde yaşayan yerel halk ve konaklayan turistler açısından önemli bir rahatsızlık kaynağına dönüşmektedir. Sabah erken saatlerde ve akşam geç vakitlere kadar süren ağır iş makineleri kullanımı, beton dökümü ve gürültülü çalışmalar, insanların dinlenme, uyku ve sosyal yaşam alanlarını doğrudan olumsuz etkilemektedir. Bu durum, kent yaşamının temposunu bozarken, turizm deneyimini de zedelemektedir. Bu nedenle, yaz döneminde geçerli olan inşaat yasağının sahada daha sıkı biçimde denetlenmesi, yasak saat aralıklarının yeniden düzenlenmesi ve "sessiz şantiye" gibi modern inşaat uygulamalarının teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle düşük gürültü seviyesine sahip ekipmanların kullanımının özendirilmesi ve yerel yönetimlerce verilen şantiye izinlerinin sezon boyunca askıya alınması, toplumsal huzur açısından gereklidir.

Kent merkezine yakın bölgelerdeki inşaat şantiyelerinde kullanılan iş makineleri ve hafriyat kamyonları, yaz aylarında ana arterlerde ve çevre yollarında yoğun trafiğe neden olmaktadır. Bu durum sadece turizm ulaşımını değil, aynı zamanda yerel halkın gündelik hareketliliğini de ciddi biçimde aksatmaktadır. Acil durum araçlarının geçişini engelleyecek boyutlara ulaşabilen bu trafik sıkışıklığı, plansız taşıma saatleri ve güzergâhların uygunsuz kullanımıyla daha da kötüleşmektedir. Bu sorunun önüne geçebilmek adına, hafriyat ve malzeme taşıma işlemlerinin kent dışı arterlere yönlendirilmesi, bu araçlara yaz döneminde belirli saat aralıklarında kent merkezine giriş yasağı getirilmesi ve alternatif güzergâhların planlanması gerekmektedir. Böylece hem yol güvenliği hem de kent içi akış yeniden sağlanabilir.

İnşaat faaliyetleri sırasında ortaya çıkan toz, hafriyat atıkları ve inşaat malzemelerinin uygunsuz biçimde depolanması, çevre sağlığını ve kent estetiğini tehdit eden bir başka önemli sorundur. Özellikle kıyı bölgelerinde rüzgârla yayılan ince toz tabakası hem hava kalitesini düşürmekte hem de yerleşim alanlarına kadar ulaşarak sağlık riskleri yaratmaktadır. Bu çevresel tehditlere karşı, şantiyelerin toz bastırma sistemleriyle donatılması zorunlu hale getirilmeli; hafriyat ve diğer malzemelerin kapalı araçlarla taşınması ve uygun alanlarda geçici olarak depolanması sağlanmalıdır. Ayrıca belediyeler ile şantiye firmaları arasında koordinasyon kurularak temizlik ekiplerinin belirli aralıklarla bu bölgelerde görev yapması sağlanmalıdır.

Yaz sezonunda süren inşaat çalışmaları, kamusal alanların geçici işgali sorununu da beraberinde getirmektedir. Kaldırımların, meydanların ve yeşil alanların inşaat malzemeleriyle kapatılması, özellikle yaşlı bireyler, çocuklar, engelli yurttaşlar ve bisikletliler açısından ciddi bir erişim engeli yaratmaktadır. Kent içinde güvenli ve engelsiz dolaşım hakkını zedeleyen bu durum, kentsel yaşam kalitesini doğrudan düşürmektedir. Bu bağlamda, geçici işgallerin önlenmesi için sıkı denetim uygulanmalı, izinsiz alan kaplamaları tespit edildiğinde ağır yaptırımlar uygulanmalı, kamusal alanlara zarar verilmemesi adına şantiyelere geçici bariyerleme ve yönlendirme sistemleri kurma zorunluluğu getirilmelidir.

Turistik bölgelerde tamamlanmamış ya da izinsiz yapılaşmaların artışı, hem kentin görsel bütünlüğünü zedelemekte hem de bölgenin imajına ciddi zararlar vermektedir. Yarım kalmış betonarme yapılar ve denetimsiz cephe düzenlemeleri, özellikle sahil hattında ve tarihi merkezlerde ciddi estetik kayıplara neden olmaktadır. Bu durum yalnızca kent belleğini değil, aynı zamanda turistik çekiciliği de olumsuz etkileyerek ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Bu nedenle, kent estetiğini koruma adına, cephe görünüm denetimlerinin sıklaştırılması, yaz sezonunda görünür cephelerde yapılacak tüm değişikliklerin ilgili kurullardan onay alması şartı getirilmesi ve imar cezası dışında faaliyeti durdurma gibi etkili yaptırımların uygulanması gereklidir.

İnşaat faaliyetlerinin denetiminde yaşanan zafiyetler, özellikle ruhsatsız veya mevzuata aykırı yapılaşmaların yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Uygunsuz saatlerde süren çalışmaların ve izinsiz yapıların sadece para cezasıyla geçiştirilmesi, caydırıcılığı ortadan kaldırmakta, yasağa karşı toplumsal duyarsızlığı artırmaktadır. Bu nedenle, denetim sistemleri güçlendirilerek belediye zabıtalrı, teknik personel ve kolluk kuvvetleri ortak bir denetim modeliyle çalışmalı; vatandaşların kolay erişebileceği çevrim içi şikayet platformları geliştirilmeli ve uygulamalar anlık olarak raporlanabilir hale getirilmelidir. Aynı zamanda, para cezasına ek olarak yapı mühürleme, faaliyeti durdurma ve kamuoyuna duyurma gibi sosyal caydırıcılık sağlayacak yöntemler benimsenmelidir.

Şantiye çıkışlarının temizlenmemesi ve üzeri açık kamyonlarla yapılan kontrolsüz taşıma, kent içi trafik güvenliği açısından ciddi riskler oluşturmaktadır. Yollarda oluşan çamur ve toz birikintileri ile geliş güzel park edilen iş makineleri, hem yayalar hem de araçlar için tehlike yaratmakta, acil durum geçişlerini engellemektedir. Bu nedenle, şantiye çıkışlarında temizlik rampalarının kurulması, açık taşımanın yasaklanması ve iş makineleri için özel park alanları ayrılması gerekmektedir. Denetimlerin artırılması ve ihlallerin trafik güvenliği kapsamında değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

SONUÇ

Yaz sezonunda yapı faaliyetlerine getirilen sınırlamalar, yalnızca bir takvim düzenlemesi değil; kent sağlığının, çevresel dengenin ve toplumsal huzurun korunmasına yönelik bir kamusal sorumluluktur. Bu sorumluluğun yerine getirilebilmesi ise yasakların ilanıyla sınırlı kalmamalı; etkin denetim, caydırıcı yaptırımlar ve kurumlar arası eşgüdümle desteklenmelidir. Mevcut uygulamaların birçok noktada yetersiz kaldığı açıktır ve bu durum, kentsel yaşamı hem fiziksel hem de sosyal düzeyde olumsuz etkilemektedir.

TMMOB Mimarlar Odası Kuşadası Temsilciliği olarak, yapılaşma süreçlerinin yalnızca teknik yönleriyle değil, kent yaşamına olan etkileriyle de ilgilenmekteyiz. Bu bağlamda, denetimlerin güçlendirilmesi, şeffaflığın artırılması ve toplumsal katılımın sağlanması yalnızca hukuki değil, yaşanabilir bir Kuşadası için zorunlu adımlardır. Sürecin her aşamasında temsilcilik olarak üzerimize düşen her türlü sorumluluğu yerine getirmeye ve izleyici, raporlayıcı ve çözüm odaklı katkı sunmaya hazır olduğumuzu bir kez daha vurgulamak isteriz.

Saygılarımızla,

TMMOB MİMARLAR ODASI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ

Referanslar ve İlgili Kaynaklar;

- Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. (2025). 2025/3 Sayılı Genelge: Turistik Yörelerde İnşaat Faaliyetlerine İlişkin Düzenlemeler (Sayı: E-29753132-010.06.02-6657116, Tarih: 25.04.2025). <https://www.turkiye.gov.tr/ktb-ebys> (Doğrulama Kodu: 1B265F5C-A045-4D3D-AD91-5002DC7D2C17)

Adres : İkiçeşmelik Mah., Süleyman Demirel Bul., No:31/4 Kuşadası/AYDIN
E-posta : kusadasi@mo.org.tr
Telefon : 0256 612 28 90
Web : <https://kusadasi.izmimod.org.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin : Pelin Seven Aksu
Başkan